

Sektörle İlişkiler

Prof. Dr. Bilge Demir
Karabük Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Muhammet Karaşahin, Selçuk Üniv.
Saygın Baban, TOBB
Soner Erkek, BSTB, Zübeyde Arslanoğlu, BSTB

- 1. Motivasyon**
- 2. İşyeri eğitiminin niteliği**
- 3. Staj sistemi ve etkinliği**
- 4. MYO ve sektör işbirlikleri**
- 5. Devlet destekleri**
- 6. Özel sektöre yönelik teşvikler**
- 7. OSB-MYO ilişkisi ve teşvikler**
- 8. Mesleki ve teknik eğitime sektörün katılımı**
- 9. Mesleki ve teknik yükseköğretim kurumları ile sektör arasındaki ilişkileri düzenleyen mekanizmalar**

Niçin Üniversite & sektör

- Üniversite ve Sektörün birlikteliği ve sorumluluk alması herkesin nazarında imajlarını yükseltmekte, marka değerlerini arttırmaktadır.
- Ülkemizin 2023 yılı ve diğer ileri projeksiyon hedefleri dikkate alındığında – çağın dinamikleri İnsan kaynağının ortak ve iyi yetiştirilmesi ve üretkenliğin sağlanması açısından bizi mecbur bırakıyor...

- Örgün eğitim koşullarında verilmeyen, iş ahlakı, sorun çözme yeteneği, tecrübe vb.
- Sanayi-Okul-Öğrenci döngüsündeki aksaklıklar ve kopuk ilişkiler giderilmesi.
- Genç nüfusumuzun yüksek kapasiteli ve iyi eğitilmiş olması sağlanması.
- Böylece Üniversite - Sanayi iş birliği sağlam temellere dayandırılıp, ARGE faaliyetleri daha verimli olması
- Nitelikli, tecrübeli, işin uzmanı genç nesillerin yetişmesi

- Örneğin, İngiltere’de “Block Release”, “part-time”;
- Almanya’da “Dual System”;
- Amerika’da “Cooperative Education” adı altında uygulama ağırlıklı eğitim modelleri mevcuttur (Gürol, 1997).
- Hollanda, Belçika
- Ukrayna, Rusya vb.....

Gelişmiş ülkeler muhakkak bu alanda ciddi bir seviyedeler.

- Genel olarak: başarılı
- Sektöre tekniker yetiştirmede işyeri eğitimi önemlidir.
- Kalitesinin artırılması her zaman mümkün.
- Sorun odaklı verilen eğitimlerle alanda yürütülecek faaliyetlere yardımcı olacak nitelikte eleman yetiştirmeye özen gösterilmelidir.
- İşveren, yanında çalıştırdığı öğrencilerin ‘heyecan, katılım ve cesaretlendirme’ üçlüsünü iyi analiz edip, tasarım-üretim ilişkisinde bunun verimini alabilir.” dedi.

- Kurumsal Yapı....
- İşbirliği....
- İnanma – İnandırma....
- Ülke değerlerine bağlılık ve katkı hisleri, ortak hedef

- **Kanun: 6111 sayılı yasayla (torba yasa) Mesleki ve Teknik Yükseköğretim Kurumu öğrencilerine işyeri eğitimi (staj) sırasında net asgari ücretin %30'u ödenecektir hükmü eklenmiştir.**
- **En az on işçi çalıştıran işyerlerine stajyer öğrenci alma zorunluluğu getirilmiştir.**
- **İhtiyaç : Yaptırım gücü olan yönetmelik.**

- İşyeri eğitiminin uygulanabilirliği açısından; İŞKUR kapsamında uygulanan İşbaşı Eğitimlerinde eğitim sonrasında öğrencilere münhasır olarak istihdam mecburiyetinin kaldırılması.
- Bu öğrenci kitlesine göre İŞBAŞI EĞİTİM desteğinin daha da geliştirilmesi, genişletilmesi ve destek sayısının ve miktarının artması
- Bu kapsamdaki argümanların tekrar ele alınması ve geliştirilmesi

2. Staj sistemi ve etkinliği

Yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin, zorunlu staj ve işyeri eğitimi çalışmaları ve işyeri uygulamaları ile ilgili usul ve esasların;

- 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun Ek 23 üncü ve 24 üncü maddelerine,
- 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununa,
- 6111 sayılı Kanununun 61, 62, 63 ve 64 üncü maddelerine,
- 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununun 4 üncü maddesine,
- 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 5/b maddesine,
- 5510 sayılı Genel Sağlık Sigortası Kanununun 87/e maddesine

Önemli: Özel bütçeli olmayan kamu kuruluşları da ücret verebiliyor. Özel bütçeli oldukları için Üniversitelerin bu ücret politikasından ayrı tutulması son derece üzücü. Üniversitelerin yaptıkları bir faaliyet olmasına rağmen. Halbuki üniversitelerin işgücü açısından da buna ihtiyacı var. Bu konu İşyeri eğitimleri açısından da aynı durumdadır ve muhakkak yasal olarak çözülmelidir.

Yasal yapılanma iyi gidiyor, ya kurumlar arası koordinasyon ? Evet: yok

- Mevcut şartlarda, sigorta sorunu yok,
- Öğrencilerin ücret alması genelde mümkün olabiliyor,
- Sistemli bir organizasyon yok,
- Staj önemli, fakat yeterli seviyede değil. Göreceli
- Bunun en büyük sebebi olayın taraflarının olayı yeterli seviyede benimsememesi
- Bütün tarafların olayı asli olarak sahiplenmesi gerekli
- Ücretle ilgili 1/3 – 2/3 destekleri var bunlar önemli fakat ilave destek ve teşvikler veya farklı avantajlar ile konu güçlendirilebilir.
- Arz talep kurumsal olabilir. Kurumsal & profesyonel olmalı ve muhakkak kurulmalı. Üniversite-sanayi-kamu ortak bir platform, ortak ve kendi bünyelerinde oluşturacakları birimler ve sanal iletişim ve partallar ile anlık olarak Arz talebi muhakkak yeterli seviyede sağlamalıdır. Bu iş ve işlemler ilgili yönetmeliklerde ayrıcalık ve mecburiyetlerde sağlanarak düzenlenmeli.

Öneri : Okul işletme eşleştirme modeli

- Etkin kurumsal bir sahiplenme için bir çok açılım sağlanabilir. Burada birkaç açılım örneklenmiştir.
- Burs, müfredat, laboratuvar, staj, kişisel ve mesleki gelişim ve istihdam
 - OSTİM- İŞ KÜMELERİ işbirliği, küçük işletmelerde ilave olabilmıştır.
- Bütün paydaşlar için rutin/ritüel olmalı
- Arz-talep ilişkisi YÖK-sektör-kamu işbirliği ile düzenlenebilir.
- Üniversitelerde kendi bölgelerinde bunu yapabilirler.
- USİ - KUSİ birim olarak organizasyona katılabilir. İşyeri eğitimindeki kurumsal yapı
- Öğrencinin yanında kurumsal olarak takibin güçlü olması.

3. MYO ve sektör işbirlikleri – olması gereken düzeyde değil.

- Meslek yüksekokullarının kuruluş amacı, mesleki eğitim kalitesinin yükseltilmesidir (İçli, 2007),(Şahin ve Fındık, 2008).
- Meslek Yüksekokulları, iş dünyasının ihtiyaç duyduğu nitelikli ara elemanı sağlamanın ucuz ve kolay yoludur. (Acar ve Tuğay, 2007)
- Mesleki ve teknik eğitim; toplum ve bireylerin gerekli ihtiyaçlarını karşılamak üzere belirli bir meslek alanına ilişkin **bilgi, beceri ve davranış kazandıran**, bireyin yeteneklerini geliştirerek toplumda sosyal ve ekonomik yönden güçlü olmasını sağlayan bir süreçtir (İşsever, 2005).
- OSB-MYO geliyor
- **SEKTÖR VE MYO - İYİ ANLAYABİLİRSE İŞBİRLİĞİ GÜÇLÜ OLACAKTIR.**
- **MUHAKKAK GÜÇLÜ VE BÜTÜN BİR SİSTEM.....**
- **MYO mezunlarına ara eleman yaklaşımı kesinlikle yanlış ve sistemi baltalıyor. Yukarda görüldüğü gibi tanımlarda bile geçiyor.**

Sektör yaklaşımı nedir? Ne olabilir?

- Mesleki yeterliliklerin ve becerilerin kazanılmış olması
- Öğretim elemanları , teknisyenler dahil - Uzmanlık - sanayi tecrübesi
- Sanayi doğrultusunda yapılandırılmış - MYO lab, atelye vb. güncel - yeterli olması
- Proje bazlı MYO yaklaşımı. AR-GE yeteneği olan MYO'lar ile sektöre destek.

MYO yaklaşımı nedir? Ne olabilir?

- Ortak bir platform ile arz talep ilişkisinin kurulması
- Sektör - paydaşlık - sorumluluk alma,
- Farkındalık ve paylaşma \Leftrightarrow birlikte oluşturma,
- Özellikle staj ve işyeri uygulamalarında. Kurumsal yapı oluşturma.
- Birbirini tanıma. Eleştirmeyelim birlikte yapalım, nasıl yapalım....
- Tematik bölüm açma ve bu bölümlerde özellikle sektörün - iş garantili / burs.
- MYO uygulamalarının sektörle ilişkileri geliştirecek şekilde - ortak projeler

Devletin özel sektöre yönelik destekleri aşağıdaki gibi sıraşanabilir ve sürdürülebilir;

1. İstihdam teşvikleri.
2. Staj – İşyeri Eğitimi teşvikleri.
3. OSB – MYO teşvikleri.
4. Okul Yapımı vb harcamalarda sağlanan destekler.
5. *Kanun yönetmelik*
6. *Sektör ve üniversitelerin ortak platformlarda bulunmalarının organizasyonu*

- 1 Temmuz 2017 tarihli ve 30311 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 7033 sayılı Kanununun 18. Maddesi ile “Meslek Yüksekokulları Koordinasyon Kurulu” nun kurulmasına dair yasal düzenleme getirilmiştir.
- Bu kapsamda “Meslek Yüksekokulları Koordinasyon Kurulu”; meslek yüksekokulları ve programların açılmasına yönelik standartların belirlenmesi, mevcut programların geliştirilmesi, izlenmesi, mezunların istihdamı ile lisans tamamlama süreçlerine ilişkin görüş ve önerilerde bulunacaktır.
- Bu yasal düzenleme ile oluşturulacak Kurulda, bu sürecin **dış paydaşları ve sanayi de yer alacaktır.**

- Beceri eğitimi ve staj uygulamalarında işletmelere verilen destekler artırılarak devam etmelidir.
- 3308 sayılı kanun geçici madde 12 de 2016-2017 eğitim-öğretim yıl sonuna kadar ibaresi bulunuyor ve bakanlar kurulunun bu süreyi 5 yıla kadar uzatabileceğinden bahsediliyor .
- Devam etmeli geliştirilmeli

Tespit; Mesleki ve teknik yükseköğretim kurumları - sektör arasındaki ilişkileri düzenleyen mekanizmalarla ilgili düzenlemelerde görüldüğü gibi;

Mesleki ve teknik eğitime sektörün katılımına yönelik uygulanması gerekli projelerle ilgili yaptırımlar ve bunların yönetmelikleri belirlenmediğinden ancak bu konuya duyarlı kurum ve kuruluşlar tarafından bu projeler uygulanmaya çalışılmaktadır.

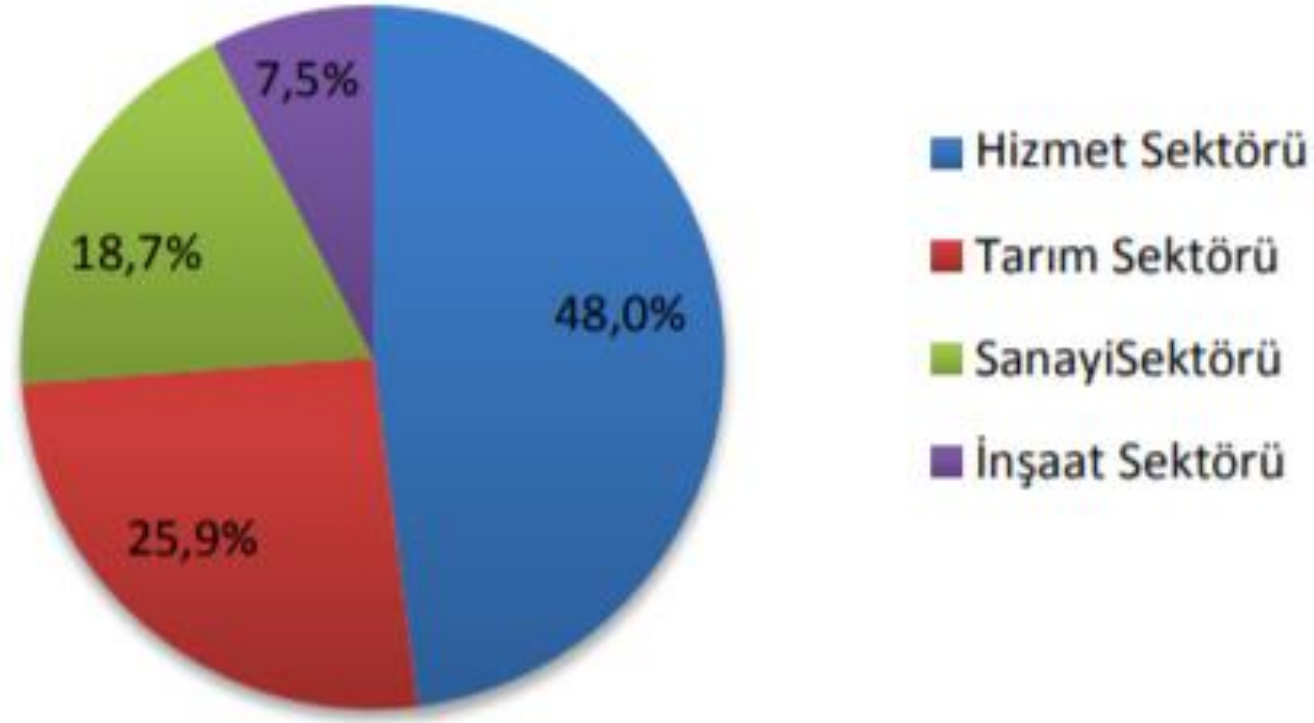
Öneri : Bu sebeple ilgili yaptırımlar yürürlüğe konulabilir. (Ör: en az 10kişi çalıştıran işletmeler stajyer öğrenci alma zorunluluğu var iken işletmeler stajyer öğrenci almaktan kaçınıyor, ücret vermek istemeyebiliyor . **Yönetmelik ile zorunluluk geliştirilmeli vb.**)

5. Özel sektöre yönelik teşvikler

- İşyeri eğitimi – staj öğrencilerinin 1/3 - 2/3 oranında ücretlerinin devlet tarafından verilmesi.
- İŞKUR - İşyeri eğitimi kapsamında son sınıf öğrencilerinin de istihdam edilebilmesi
- Sektörün eğitime katılımı için Üniversite danışma kurullarında yer almasının önünün açıldı

6. OSB -MYO ilişkisi ve teşvikler

Grafik 2: İstihdamın Sektörel Dağılımı (%)

Bütün sektörler için teşvikler sağlanmalı

Öneri : Özel sektör MYO kurulması – kar amacı da güdülebilir.

Yükseköğretim Kurumu	Sayı	Yüzde (%)
Devlet Üniversitesi	770	88.8
Vakıf Üniversitesi	83	9.6
Vakıf MYO	5	0.5
Diğer MYO*	10	1.1
TOPLAM	868	100

Not: KKTC ve Diğer Ülkelerdeki MYO'lar dahil edilmemiştir.

*Milli Savunma Üniversitesi, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi ve Polis Akademisine bağlı MYO'lar.

Kaynak: 2017 ÖSYS En Küçük ve En Büyük Puanlar

- 1 Temmuz 2017 tarihli 30311 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 7033 sayılı Kanunun 15. Maddesi ile “*Organize sanayi bölgelerinde kurulan meslek yüksekokulları için öğrenci başına ilgili yükseköğretim kurumlarına, Yükseköğretim Kurulu bütçesine bu amaçla tahsis edilen ödenekten eğitim desteği yapılabilir*” şeklinde yasal düzenleme yapılmıştır.
- Meslek Yüksekokullarının Organize Sanayi Bölgelerinde açılması **teşvik** edilecektir.
- Dolayısıyla, bu düzenlemeyle meslek yüksekokullarında yetişen insan kaynağı profilinin sanayi ve iş dünyası ile daha sıkı ilişki içinde olması amaçlanmaktadır.

- Çukurova Üniversitesi
- Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
- Fırat Üniversitesi
- Gazi Üniversitesi
- Gaziantep Üniversitesi
- Hacettepe Üniversitesi
- Ondokuz Mayıs Üniversitesi
- **Karabük Üniversitesi – Yapım aşamasında**

- Bu kapsamda ki çalışmalar YÖK Strateji Dairesi Başkanlığı tarafından yürütölmektedir.
- 7 MYO'na 46.137.000 TL kaynak aktarılmıştır. $7.000 \text{ öğrenci} \times 6.591 = 46.137.000 \text{ TL}$

- Bu teşvik son derece anlamlı
- Öğrenci ve öğretim elemanlarının ulaşım- konaklama- sosyal imkanları göz ardı edilmemelidir. SOSYAL PROJE
- Temelli- Başkent OSB MYO örneği: sosyal alt yapı düşünülmediğinden okulun açılışına karşı direnç gelişmiştir.
- Öğrencinin üniversite ortamında sosyalleşmesi göz ardı edilmemelidir.
- Üniversite öğrencilerin, üniversite hayatından farklı beklentileri olabilmektedir.
- Spor, kütüphane, kafeterya, yemekhane, hobi alanları, vb. gibi ihtiyaçlar karşılandığında öğrencinin sosyal becerileri ve sorun çözme kabiliyetleri artmaktadır.

OSB'lere belirli fiziksel mesafedeki MYO'ları da kapsayacak şekilde;

'düzeltilebilir, geliştirilebilir'

Organize sanayilere yakın olan, ancak organize sanayi bölgesi içinde fiilen yer almayan MYO'ların da desteklemeler kapsamına alınması sağlanabilir.

7. Mesleki ve Teknik MYO'larına sektörün katılımı, nasıl?

- Sanayi ve hizmet sektörleri temsilcilerinin Meslek Yüksekokullarında açtığı açabileceği “Markalı Dersler” Markalı Programlar.....
- Kurumlar Arası Koordinasyon Günümüzde mesleki ve teknik eğitim uygulamalarının başarılı bir şekilde sürdürülebilmesi etkili bir kurumlar arası koordinasyon çalışmasına bağlıdır. Artık bu konu sadece MEB ve YÖK'ü ilgilendiren bir konu olarak görülmemelidir.
- Türkiye İş Kurumu, Mesleki Yeterlilikler Kurumu, AB merkezi, Türkiye İstatistik Kurumu, Değişik Bakanlıklar, Odalar mesleki ve teknik eğitimin aktif aktörleri haline gelmektedir.
- Çok yönlü işbirliklerine, bilgi ve belge paylaşımına ortak eylem içinde bulunmaya ihtiyaç vardır.
- Mesleki yeterlilik \Leftrightarrow MYO müfredatları dikkat edilebilir.

8. Mesleki ve teknik yükseköğretim kurumları ile sektör arasındaki ilişkileri düzenleyen mekanizmalar

1. Üniversite ve MYO danışma kurulları
2. Protokoller, sempozyumlar, fuarlar
3. USİ (Üniveriste Sanayi İşbirliği, KUSİP (Kamu Üniversite Sanayii İşbirliği Portalı))
4. TGB (Teknoloji geliştirme Bölgeleri, Teknoparklar), TTO
5. Araştırma merkezleri (Üni-Sektör) dolaylı
6. Devlet fonlarından desteklenen (TÜBİTAK, BTŞB vb) sektöre yönelik projelerde Öğretim elemanlarının , danışman, ortak paydaş vb. buluşmalar.
7. Ve diğer.....

GENEL ÖNERİLER (yöneticiye bilgi notu)

1. Kurumsal yapının yaygınlaşması: İşyeri eğitiminde kurumsal yapı ve başarı tatmin edici sayılabilir. Stajda da başarı mutlaka var, lakin geliştirmeye de ihtiyaç var.
2. Belki de en büyük sorun kişi ve bütün paydaşların MYO mezuniyetine yeterince değer vermemesi. Ara eleman düşüncesi yerine nihai ve uygun tanım «tekniker» ve bu şekilde bir meslek icra ediyor. Eskiden teknikerleğin değeri oldukça yüksekti. Büyüme ile beraber lisans programlarının yaygınlaşması ve girişlerin kolaylaşması işime yaramayacakta olsa lisans olsun. Milletin nazarında olumsuz bir yaklaşım var. Bu noktada nitelik yüksek olsun mesleğimi icra edeyim yüksek fayda üreteyim, üretebilirim ve üretken olmam gerekir ve sevdiğim mesleği yapayım, düşüncelerini güçlendirmemiz gerekiyor. Bireysel ve sosyal hedefleri güçlü tutmamız gerekiyor. Başarı detayda gizlidir. Mental yorgunluk ve eksiklikler ile sorunlar çözülmez veya zor bir iştir (bir hikaye – pen işyeri sahibi ile Öğr. Gör. Yusuf KURTGÖZ ve Kürşat KARAOĞLU).
3. Öncelik ve ekstra teşvik: Sektöre yönelik olarak, MYO işbirlikleri veya MYO açılması artı bir Puanlama ile devletin sektöre yönelik her türlü desteklerinden faydalanma imkanlarında öncelik ve ekstra teşvik sağlanabilir.
4. Mesleki yeterlilik MYO müfredatları

- 5) Sektör tecrübesi olan öğretim elemanları: Mesleki yeterliliklerin öğrencilere tam olarak yansıtılması ve öğretilebilmesi için sektör tecrübesi olan öğretim elemanları politikası-sektörü bilen öğretim görevlisi...
- 6) MYO-sektör işbirliklerinin dijital platformda anlık olarak paylaşımı. Arz talep. Modüllerin isteklere göre yapılması. Belki bir android program dahi işe yarayabilir.
- 7) Çalışmaların ve işbirliğin yasal zemin-teşvik-yönetmelik-zorunluluk zemininde kapsamlı olarak ele alınması.
- 8) Kanun: 6111 sayılı yasayla (torba yasa) Mesleki ve Teknik Yükseköğretim Kurumu öğrencilerine işyeri eğitimi (staj) sırasında net asgari ücretin %30'u ödenecektir hükmü eklenmiştir. En az on işçi çalıştıran işyerlerine stajyer öğrenci alma zorunluluğu getirilmiştir. İhtiyaç : Yaptırım gücü olan yönetmelik ve yönetmelikler...yasal düzenlemeler için muhakkak özel olarak çalışılmalı, çalışmalar var hızlandırılmalı.....
- 9) Belli işlerde işyeri açmak için MYO diplomasının aranması. Mesleğin eğitimi alınmadan esnaflık bir çok eksikliği de beraberinde getiriyor. Bunlar olumsuzlukların yaygınlaşması anlamına geliyor.
- 10) Sektör ve dışardaki insanlar isterlerse MYO'lardan ders alabilmeli. İlgi duydukları alana göre. MYO'lar cazibe haline getirilmeli. Fayda: tanıma - benimseme

11. Heyecan, katılım ve cesaretlendirme: İşveren, yanında çalıştırdığı öğrencilerin ‘heyecan, katılım ve cesaretlendirme’ üçlüsünü iyi analiz edip, tasarım-üretim ilişkisinde bunun verimini alabilir.” dedi.
12. Okul-İşletme Eşleştirme Modeli: Okul hamiliği projesi vb
13. İstihdam etme zorunluluğunun: İŞKUR - İşyeri eğitiminden öğrencilerin faydalanması açısından istihdam etme zorunluluğunun kaldırılması....
14. OSB-MYO projesine ilave olarak diğer sektörlerde eş projeler ör: Tarım-MYO, Sağlık-MYO, MYO – TURİZM vb geliştirilebilir.
15. Planlamalar ileri projeksiyonlu olmalı. Ne yaparsak yapalım sadece bugün için yapmayalım.
16. **İŞKUR kapsamında uygulanan İŞBAŞI EĞİTİMLERİNDE eğitim sonrasında öğrencilere münhasır olarak istihdam mecburiyetinin kaldırılması. Bu öğrenci kitlesine göre İŞBAŞI EĞİTİM desteğinin daha da geliştirilmesi, genişletilmesi ve destek miktarının (bütçe bazında) artması**
17. **Üniveristelerde rehberlik ve kariyer ofislerinin bulunması. Rehberlerin Sektör bilgisine sahip uzmanların dan seçilmesi.**

1. KAPADOKYA MESLEK YÜKSEKOKULU KURUMSAL GERİ BİLDİRİM
2. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Teknoloji Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Osman Göktepe
<http://www.yenimeram.com.tr/mobilya-sektorunun-beklentileri-tartisildi-33716h-51635.htm>
3. <http://rekoltedunyasi.com/2017/09/28/yilmaz-isi-mutfaginda-ogreten-okul-naci-topcuoglu-meslek-yuksekokulu/>
4. KURUM İÇ DEĞERLENDİRME - RAPORU . **İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu . 30 / 06 / 2016**
5. **Prof. Dr. Mehmet Sarıbiyık - MYO sunum**
6. http://www.musiad.org.tr/F/Root/Pdf/Ara%C5%9Ft%C4%B1rma%20Raporlar%C4%B1/Ara%C5%9Ft%C4%B1rma%20Raporlar%C4%B1/Mesleki_Teknik_Egitim_Raporu.pdf
7. YÖK Başkanı Prof. Dr. Yekta SARAÇ
8. İ Şahin T. Fındık, Türkiye’de mesleki ve teknik eğitim: mevcut durum, sorunlar ve çözüm önerileri

SAYGILARIMIZLA.....

.....

- Öneri
- Düşünceler
- Gelecek Projeksiyon

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

*Teşekkür
Ederiz.*

